

II. ÉVFOLYAM.
17. SZÁM.
1884.

YÉG YIDÉK.

PANCSOVA.
Vasárnap.
JULIUS. 20.

TÁRSALALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZMIVELŐLÉSI HETILAP.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 5 frt. Vidékre 5 frt. 50 kr.
Fél „ 2 „ 50 kr. „ 2 „ 75 „
Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Beck I. papirkereskedése.

Ide küldendők a lap szellemi és anyagi részét illető minden közlemények.

HIRDETÉSEK DIJJA:

Három hasábos petitsor 6 kr. Nyilttéri három hasábos petitsor 10 kr.

Blyegdíj külön minden hirdetésért 30 kr.

A külföld versenyének befolyása a magyar gabona kivitelére.

(Vége).

(Cs-i) Nagy küzdelem vár reánk. Nagytusát kell vinnia a magyar mezőgazdaságnak. S mégis nehéz lesz megtartani csak némileg is positioját, oly rendkívül emelkedő áramlattal szemben, s oly tényezők hatását, vajmi nehezen képes ellensúlyozni, melyeknek concret alakját már is érezzük. —

Resumálva e factorokat és levonva a következtetéseket s tekintve saját helyzetünket nagyon szomorú képét látjuk mezőgazdaságunk jövőjének. —

A kivándorlás évről évre nagyobb számokban jegyeztetik a statisticába. Természetes következménye a munka kínálat kisebbedése és a munkabér nagyságának aránytalan növekedése. —

Tőke drága kamattal szerezhető és reális hitel mellett, nálunk hiányzik a morális hitel teljesen.

Közlekedési eszközeink nem elegendők. Vaspályáink hálózata kis körű, és meglevő vonalokon nem rendelkezik kellő szállítási eszközzel. A hajózást egyetlen egy társaság tartja kezében, mely concurrenzia nélkül léven fősúlyt a dividendák évi emelkedésére helyezi. Különben nem is rendelkezik a szükséges mennyiségű hajóval. Hajozható vizeink a Duna és Tiszán kívül nincsenek.

A kisebb vízi utak nagyon problematicus természetűek, csak ritkán alkalmassak a hajózásra.

Országutaink rozszak. A megyebeli utakról nem is szolok, hisz ezek két napi esőzés után sártengerré válnak annyira, hogy a termelők hetekig nem szállíthatják gabo-

naikat és gyakran elkésnek áruikkal a mennyiben az árak folytonos változásainál fogva ép a deroute irányzatába kerülnek. —

A fuvarozással szállítás pedig, nagyon sokba kerül s így a termelők haszna beleri a költségeibe.

A vaspályai mint a hajói vitelbér tételei nagyok. Így például Pancsovától — Párisig, egy métermázsza buza szállítása közel 4 frtba kerül, holott Americából Angolhon bármelyik kikötőjébe szállítva, egy métermázsza gabona alig egy forintba kerül. —

Tekintve mind ezen előnyeit külföldnek, tekintve hogy nálunk a víz áradásnak kitett 50—70 ezer hold évenként parlagon marad, tekintve a felsorolt tényezőket, nagyon mostoha sors várja gazdaságunkat. És félek, hogy megérjük — mit Isten ne engedjen — hogy a buza mazsáját 4—5 forintért vásároljuk. Ily árt, viszonyítva a termelő terhehez, annak rövid idő múlva bukását idézi.

Nagy munka vár reánk nagy küzdelem, adjon isten hozza erélyt és kitartást a magyarnak.

Vendégünk.

Városunk a mult hét utolsó napjaiban ritka s fényes nevű vendéget üdvözölt kebelében. Gróf Széchényi Pál földmivelési ipar és kereskedelmi minster ur Ő nagyméltósága szerencsétlété városunkat jövetelével. Szerdán este 10 órakor érkezett külön hajóval e fényesnevű vendégünk. Alig hogy elszárynyalt a hír, hogy Nagyméltósága jön, már is készülődött a lelkes polgárság a nagy vendéget imponans ovatiokkal fogadni, nóha a minster ur mindennemű ünnepélyességet, ki is kért. A lelkesült polgárság azonban, ott,

Vérfolyók közt állad századok viharját,
S most elemesaták uj pusztítása tart
S bős ár söpri el tán költöd szent sírhantját,
A ki zengé; „Isten áldd meg a magyert!“

Állj meg már, folyó, mely im a rónakeblet
Mint óriáskigyó ugy fojtogatod!
Apadj a könnyektől, mik miattad esnek,
S mint a Nil, termékeny legyen szapod!
Ah, te eltemetnéd ama szent sír táját,
Hogy zarándokolnunk ne legyen hová,
De nekünk anyánk ez, inségében drágább,
S arca szebb, ha dühöd sárral mocskolá!

Nézd! látjuk e népet tengerén kinjának,
Kik láttuk merülni testvér Szegedet,
Siető könyörrel ök is ott valának:
Most egész hon nekik nyujt testvérkezet!
És főlzárad a köny, leapad a hullám,
S mint az Ur teremtő lelke lebegett:
Leng Kölcsey lelke — nemzete virulván — —
Szülőföide, sirja, hazája felett

Boldog hon.

Csendes nyári éjben
Tündérvölgy taván
Csolnakáz az ifju
Arca halovány.

hol lelke érzeménye, s őszinte öröme kifejezésének akar szabad tért cuedni, ott minden kikérés csak fokozza az entuziasmust.

Igy történt fényes vendégünkkel is! A hajó arboczának fénye, alig hogy hozzánk veté első sugarát, s mozsárlövések S dördültek, hirdeteve a közeledést. A városi tanács, az állami tisztviselők mindannyia a katonatisztikar és százakra rugó nép várta a hajó állomásnál a minster jövetelét.

A felszálló, csillagos repentyük, a mozsarak dördülése mind fokozták a lelkesültséget.

A város kicsinye nagyja, fiatalja vénje ott várt és tolakodott, hogy arczrol arczra lássa. a nagy vendéget.

Váltakozó színű görög tűz ünnepélyes fénye mellett, lépett ki Ő Exelentiája a hajóból, Stancsics György főispán, Gromon Dezső kormánybiztos és Bezeregy urak kíséretében. A magasrendéget a város nevében Péter Pál főjegyző ur s polgármester helyettes üdvözölte. A szép, s mélyen átgondolt beszédében a főjegyző ur tolmácsolta a város örömet e kegyes látogatásért és nem mulasztotta el a nagynevű vendég, igazi, kiprobált s családjában gyökeredző házaságát kiemelni. — Ő Exelentiája, meghatottan köszönte meg, ezen ünnepélyes fogadtatást, s nóha csak mint egyszerű polgár kívánt megjelenni mégis ily imponans fogadtatással lepték meg. Örömnapijaim közé számítom Önök szivélyességét — végzé válaszáat s dörgő, szünni nem akaró „éljen“ között lépett a számára kijelölt hintóba; melyet a fogadó bizottság kocsi hosszu sorban követték. Mindennit freneticus éljennel üdvözölve. Az utcák melyeken kerüszttül jöve fényesen kivilagitvák, házak lobogó díszben. helylyel közzel görög-tűzfény világitá az utat.

Szeme bágyadt nedves
Köny beásztatá —
Vig kedélye néma
Köd borult reá.

Im' a csendes tóban
Háborgás beáll —
Jámbor ifju, téged
Vész dehogy talál.

Ott egy óriási
Habból nő kikél
És a bágyadt ifju
Lelke retteg, fél.

„Téged várlak ifju,
Jer hadd szóljak én,
Jösz te hozzám szépen
Földön nincs remény.

Hagyd e rút világot
Hol csupán a vész,
— Nem pedig vidámság —
Csak az osztályrész.

Jer le tündér honba
Itt soh' sem talál
Téged, mint a földön
Rút, sötét halál!

Bájlóbb itt az ének,
Angyalkar itt zeng;

Szépirodalmi csarnok

Prolog.

(Irtá: Bartók Lajos, szavalta az írók és művészek társasága szatmári és nagyvárosi hangversenyén: Palotay Pirokska.)

Szép szülőföld, Szatmár, Kölcsey hazája,
Üdv reád, komor bérc s nyájas rónasík,
Kárpát végső orma, Alföld nyíló tája,
Mit ezüst Szamosnak öve egyesít!
Róna öleli a sisakos hegyormot,
Mint fegyverzett hősét gyenge karu lány,
Fönn a határörző bérczek öble mormog,
Lenn mosolyg az áldást osztó dús virány.

Hazánknak vagy képe, Kölcsey hazája,
Kinek szellemében egygyé olvadt
Költő, bölcselő sziv s honfi lélek lángja,
S fia hire által hied lön nagyobb.
Az eget megvívta berkiből Csekének
A hon látnokának felszáll hymnusza,
És régi nemesség s uj polgár-erények
Felvirulnak benned s virul a haza!

Óh szülőföld, Szatmár, bérczeid-, rónáddal
Nagy Magyarország hí másolatja te,
Híven tükrözöd most nemcsak bájid által,
De rea is ugy sujtván balsors végzete!

Lakását „A trombitásban“ vevé, hol az első estebéd is, de csakis szükkörben megtartatott. Pénteken reggel 7 órakor megnezte a miniszter úr a selyemfonódát, hol Bezerey úr ritka szakavatottsággal kalauzolta — és mindenütt tetszését és meglepedését fejezte ki. — Miután a vojlovi erdőt és a telepeseket is megszemlélte, visszajött és fogadta a bejelentett testületeket. Nyájasan és nagy szívéllyel társolagva a tisztelgők vezetőivel. — 11 órakor 24 terítke hantelt volt, hol a város tanácsosai, katonai és állami tisztviselők vettek részt. A miniszter ő nagyméltósága délután 1 órakor külön hajóval hagyta el városunkat. S hiszük és szeretve reménylünk is a legjobb véleményel és benyomásokkal. S mi is büszkén emlegetjük nevét és öröm napjaink közé számítjuk, azon napot, melyen a miniszter úr személyesen járt városunkban, hogy meggyőződést szerezzen a város viszonyairól. Isten életesse és hozzá nemsokára ujjolag körünkbe!

A „Délmagyarországi tanítóegylet“ XVIII. nagygyűlése.

I.

A megérkezés.

Tikkasztó hőségben érkezünk ma este 7 óra után Délmagyarország minden vidékéről Nagy-Beeskerekre, 18-ik közgyűlésünket megtartandók. Az indóház fel volt lobogóva A felzajló éljenzések a zene harsonáit annyira elnyomták, hogy alig lehetett ebből valamit hallani. Az összegyűlt közönség, mely kiválóan Nagy-Beeskerek intelligenciájából állott, leirhatlan lelkesedéssel fogadott bennünket. A helyi bizottság nevében Baaden Károly isk. igazgató szívből eredt szavakban üdvözlé a megérkezetteket. Aztán hosszú soru fogadokon, meg per pedes apostolorum, zene kísérettel mellett lépkedtünk be az egészen ünnepies színt öltött, gazdagon felászlózt városba. Az elszállásoló bizottság által a főtérről barátságos szobáinkba tértünk, melyeket a város derék lakosága ritka előzékenységgel bocsátott rendelkezésünkre s a város páratlan előszeretettel fogadott bennünket. Miből csak az látszik ki, hogy Nagy-Beeskereken igen rendezett tanügyi viszonyokkal ismerkedhetünk meg, hol a tan- és nevelésügy érdekében nagy áldozatok árán sok és életképes alkotás hirdeti egy a megye, mint székvárosának példány-szerűségét. Meg kell még említeni, hogy e nagygyűlésre több mint 400 tanító és tanügybarát jelent meg. A választmányi ülés megnyitása után a választmány mindjárt áttért a napirend és a bejelentett előadások megállapítására, az itt megjelölt sorrendben a következő tételre:

- a) „Tanítói nyugdíjról.“ Bánffy Oraviczáról.
- b) „A nő a társadalomban.“ Dienstl Emilia k. a. Nagy-Beeskerekről.
- c) Egy szó a szakszerű tanfelügyele, érdekében. Kaufmann B.-Szent Györgyről. E tétel el — vagy el nem fogadása körül forgott az est vitája.

Tündérhoni égen
Fényesbb csillag reng!

Jer a vad tömegből,
Hölgyvilág közé,
Drága gyönggyel ékes
Trónusom elé!”

„Szép szavadnak én nem,
Ah, nem engedek,
Szebb az élet itten,
Hozzád nem megyek.

Itt virít csupán az
Égből hullt tavasz,
És ki abban élhet,
Boldog ember az.

Boldog itt az élet
S boldog én vagyok,
Mert e szép világban
Csillagom ragyog““

ij. Bolits József.

Kalamáris és porzó.

(Saison — tárcza).

Rég elmúlt már piros pünkösdi napja, de nem multak el a tüzes nyelvek, mert ugyancsak reánk perkelnek, bármennyire igyekszünk is tőlük menekülni. Igen ránk köszöntöttek a forró napok, hogy száműzzék az embereket a városból, üressé tegyék az utcákat,

Szavazásra kerülő a dolog, a napirendről letétel mellett 8. a feltétel mellett 9 szavazott. —

d) Negyedik tételül Király Károlyé fogadtatott el: „Mily terjedelemben illik be a munka oktatás az elemi népiskola körébe.“

A közgyűlés második napjára első tételül Kobányi „A gyermekkertészetről“ című tétele fogadtatott el. A kinyomatott tárgysorozat aztán minden vita nélkül lön elfogadva. Este a „Rózsákhoz“ címzett helyiség fágas udvarában nagyszert ismerkedési estély.

A közgyűlés első napja.

A közgyűlés ismét a kaszinóbae folyt le. 9 óra után egészen megteltek a fágas termek. Az első padokat Nagy-Beeskerek kiváló szép hölgyei foglaltak el.

Mindenekelőtt két küldöttség nevezetett meg, melyek elseje Hertelendy József torontálmegyei főispán ő méltóságának, második ngs. Steinbach Antal kir. tanfelügyelőnek a közgyűlésbe leendő meghívására indult el. Megjelenésökkor megéljeneztek.

Az ülés elején az üdvözlések jelentettek be. Tallián megyei alispán Torontálmegye részéről igen meleg hangon, Kuliffai polgármester pedig Nagy-Beeskerek város részéről üdvözlötték a nagygyűlést. Baaden Károly a helyi bizottság nevében szívből üdvözlé a megejelt üggyársakat. Scäffer elnök ezután magyar és német nyelven tartott beszédben nyitotta meg ülést.

Vizkeletik. a. az indítvány mellett, Schenk az indítvány ellen szólókat jegyzi. Birkenhauer a szavazatokat számlálja.

De egy fotos és hazafias köteleességet kellett még a közgyűlésnek leróni. Háromszoros „éljen“ t hangoztatott Ó csász. és apost. kir. Felségére és felséges családjára. Háromszoros „éljen“ ben tört ki a következő kitünő férfiak nevének hallatára: Tisza Kálmán miniszterelnök, Trefort kőzokt. miniszter, Hertelendy, és Stancsics főispánok, Talián, Kuliffay és Steinbach.

Egy két szó-vita után a tegnapi megállapított napirend helyben hagyatván, az előadói széklet elfoglalja: Bánfy. A tanítók anyagi helyzete és a tanügy emelkedése közt szoros összefüggést konstatal. Összehasonlítja a járásbírósági irnok felannyi tanulmányát és kétannyi fizetését a tanító kétannyi tanulmányával, de csak felannyi fizetésével. A tanítók fizetésének minimumát 600 ftban öhajítja megállapítani. A tanítók nyugdíját kirívóan csekélynek tartja. Hivatkozik Francia-és Németország e nemű viszonyára. Emlékiratban kívánja a közoktatási kormányt úgy a tanítói fizetések miut nyugdíj-kérdésének reorganizatioja tárgyában megkérni.

Előadása után lelkesen megéljeneztetett.

Rédl 30 évi szolgálat után kívánja a nyugdíjazást.

Bányai közvetítő indítványában 35 évi szolgálatot említ.

Márton. A tanítóknak meg sok más függ öhaját ismervén, a kérelmezést ez ügyben nem pártolja.

Steinbach egy hibás állítást rektifikál, mely szerint a kiérdemült ugynevezett tulkoru tanítók nem részesülhetnek a nyugdíjtörvény kedvezményeiben.

Bánffy zárszavában az indítványa ellen szólók érveivel foglalkozik. Fentartja állítását, azaz a tanító fizetése 600 ft. 40 évi működés után kapja meg teljes fizetését, ez nem fogadtatott el.

hogy annál inkább élvezhessék és gyakorolhassák fen-sőbbégi hatalmukat a nyári évadon át. S e harcban csakugyan győzedelmeskedik a forró nyár, vagy mákép a tüzes nyelvek.

A méhkaszt körülzummogó raj mozgásaihoz hasonlított a nagyobb városok utcait bevándorló néptömeg sürgése, forgosása; sietett teendőit elvégezni, hogy mihamar menekülhessen, mert érzi gyengeségét a tüzes nyárral szemben, érzi hogy létjoga a nagy városban mindinkább csökken, s menekülnie kell. Hiszen előttem folyik le az évről-évre megújuló példák sorozata s tapasztalom magam is, hogy dacolni teljes lehetetlenség. — De talán megkísérteni mégis lehet s éppen ezért megteszem az első lépést és hozzá fogok a tüzes nyelveket magamtól lehetőleg elzárni.

Első teendőm, hogy magamra zárom szobácskám ajtaját, mely nyári hadiszállásom titkait elfödi a külső világtól, ablakaim hermetice befüggönyözöm hogy a nap sugarainak tökéletesen elzárjam útját és kényelembé helyezem magamat, a lehető legnagyobb kényelembé, mert hiszen ki-ki császár a maga országában.

Hogy menekültem a nyári évad zsarnokátóls mutatja az is, hogy szobámban leülvén a kalamáris helyett porzómba mártom pennámot, hogy följegyezhessem a diacsőn alá hanyatló napunk eseményeit. Talán naplót készítek, kérdezheti rögtön az olvasó? dehogy, csak naplopó akar az lenni, mert máskülömben talán még 24 óra alatt sem mulna el a nap és

hanem 30 év; az iskola-fentartók köteleztessenek, hogy tanítóknak 5 éves 10 százalékos pótlékot adjanak. (Elfogadtatott.)

A napirend második tárgya:

Dienstl Emilia k. a. (Nagy-Beeskerekről) bejelentett tétele: „A nő a társadalomban.“ Előadó nő érdekes jelenség. Szószékre léptekor viharosan megéljeneztetett. Eleinte remegő hangon kezdett beszélni, de mindegyre belemelegedett előadásába, nyugodtságát mindvégig megtartotta, tárgyát pedig oly szabatosan, egy kis szónoki remekmíl minden kellekeivel traktálta, hogy az őt mindvégig feszült figyelemmel hallgatott közgyűlést teljes mértékben megtartotta méltó érdeklődésében.

Előadása után számosan gratuláltak a babérokot aratott kisasszonynak, azután pedig Bánffy és Dobján siettek a közgyűlés nevében — mert ellenmondásra a legkisebb ok fenn nem forgott — neki köszönetet mondani. (Általános éljenzés és taps.) —i—

* A magyar orvosok és természetvizsgálók augusztus 20—25-éig Buziáson és Temesvárot tartandó XXIII. vándorgyűlésének végleges programja a következőképp állította össze: augusztus 18., 19. és 20-án beiratás Buziáson; augusztus 20-án este ismerkedési estély; 21-én megnyitó közgyűlés; 22-én szakülések; 23-án kirándulás Temesvárra; ugyanott déltan szakülések és tudományos estély; 24-én szakülések és tudományos estély; 25-én bezáró közülés. A bezáró közülés után három irányban mennek kirándulások, és pedig: 1. Aug. 26-án Temesvárról Orviczára, Aninára, 27-én Anináról Marillára, innét Oraviczán át Baziásra, 28-án Baziásról hajóval Orsovára, innét vasuton Herkules-fürdőbé. Itteni 1—2 napi tartózkodás után visszautazás Lugoson át Temesvárra. E kirándulás vezetője dr. Litsek Akos buziai uradalmi fürdőorvos s vándorgyűlési titkár lesz. 2. Aug. 26-án Temesvárról Resiczára. Itteni 2 napi tartózkodás után visszautazás Temesvárra. Vezető: Dr. Schopf József bányorvos. 3. Aug. 26-án Temesvárról Lugoson át Nadrágra, 27-én Nadrágról Ruszkabányára, 28-án Ruszkabányától a Bagyes hegyen át, 29-én Tomestere, Lapugyra és Zámig, mely vasuti állomástól visszatérés Temesvárra. Vezető: Lóczy Lajos magy. kir. osztálygeológus és egyetemi magántanár. A vándorgyűlés tagjait a közlekedési vállalatok kedvezményekben részesítik. Temesvárott és Buziáson rendező bizottság fog működni, a mely a vándorgyűlési tagoknak Temesvárról Buziásra és vissza történendő olcsó elszállítását, továbbá mindkét helyen az elszállásolást eszközölné. A vándorgyűlés tagjai felkéretnek, hogy Temesvárra érkezésük idejét dr. L ó w e n b a c h Jakab tiszteletb. városi főorvosnak Temesvárott előzetesen bejelentésük.

én mindaddig kénytelen volnék magamat zsarnok hatalmának kitenni.

Igaz, unalmas most az irodalmi világ, kinek kellene most az országházban kovácsolt s nagy problémákat fejtegető vitatkozások, ki törődne e szörnyű időben az ország legfontosabb ügyeivel is. S éppen ezért látta jónak a ház nyári szimidi behozatalát, mert tapasztalta, hogy a legtöbb képviselő és a baza pártfogoló urak menekül a fővárosból és kirándul nyári villájában, hol szabadabb a levegő és kellemesebb az élet.

Ki törődne immár a napi ujdonságokkal, hiszen elegendő, ha az unalmas téli napokban szolgáltatnak szórakozást. S ilyen ezerféle kifogások mellett kinek kopik az álla mint a szegény szerkesztőnek, a ki odavágja pennáját, lelkiismeretes adjutánsára bizva a teendőt, szintén elmenekül s a tömegben keres szórakozást.

Hát mi történik most a város azon lakóival, kik nincsenek azon kellemes helyzetben, hogy nyaralóikat fölkereshessék? Nagyon egyszerű. Azok ott maradnak ahol vannak és háborítlanul végzik napi teendőiket a szerint, amint azt hivatásuk megkívárja. A szegény napidíjas, vagy hivatalnok, csak oly bazarommal folytatja mindennapi sétáját „Bureau“ ez. táblácskával elilottott ajtaja felé, de hogy miképen tölti el a mögött a napot, arról legjobb naplót vezethetne a hosszúszerű csibuk a vagy — már kényesebb körülményeket igénylő — pamlag.

Hát a város ezen törzsvendégeinek ne éljen szerkesztő? Megvonassanak teljesen még ezen egye-

Értesítés.

A hivatalnok egyesület részéről, tandij és alapítványi helyek adományozása iránt.

A hivatalnok egyesület az 1884/5-iki tanévre szintén, szegénysorsu hivatalnokok avagy árva maradt gyermekeik részére, kik, akár a bécsi női par tanodát, akár a birodalom más iskoláit látogatják — tandij és tanszerbeszerzési utó pótlékok adományoz.

Továbbá Patzelt J. úr bécsi magán kereskedelmi iskolájában két üresedésbe került alapítványi hely betöltése iránt is, az egyesület ezen idényben rendelkezik.

A kellően felszerelt, és az egyesület által külön e célra kiadott nyomtatványaira irt folyamodványok f. é. Augustus elsejéig, az I általános hivatalnok egyesület pancsovai takaréka és előlegező consortiumánál adandók be.

Minden további értesítés, a helybeli takarék és előlegező consortium titkáranál — Schrodtt Gyula úrnál nyerhető. Kínél egyszerűs mind a folyamodványi nyomtatványok is kapnának.

HELYI HIREK.

* **Lapunk szerkesztője** néhány hétre városunkból eltávoztván, a lapot ez idő alatt **Csákányi Henrik**, úr a lap eddigi munkatársa szerkeszti.

* **Dr. Alföldy Izidor** városunk kintü orvosa, a magyar orvosok és természetvizsgálók, Temesvárott tartandó XXIII. vándor-gyűlésen — szintén előadást fog tartani.

* **Stancsics Árpád** úr élénken foglalkozik azon eszmével, hogy a tornaegyesület kiegészítéséül csónak egyesület is létesüljön. Alig, hogy ezen életre való eszmét hangoztatá már is csoportosultak melléje sportkedvelő urak E röntözött kis társaság hajós costumében már estenként tesz is kirándulásokat a szép szöke Dunára. S valóban alig képzelhető szebb és kellemesebb multság mint ezen csónakezés, mely egészségi szempontból is érdemes volna a felkarolására.

* **A tornaegyesület** táncvizsgálma. Mult heti számunkban említve volt hogy a tornaegyesület táncvizsgálatot óhajt rendezni alapítójának szaporítására. A szándék testé vált. Összeült huszonkét tag rendező bizottság és mintán Scsitinczky Adolf, urat elnöknek, Andreovits urat pénztárnoknak és Stancsics Árpád, urat jegyzőnek megválasztották, élénk eszmésere mellett a vigalom ünnepélyes emelését beszélték meg. A vigalom Weifert-féle sörcsarnok kertjé helyiségében lesz megtartva. **e hó 26-ikán — Anna napján** — A pétervárdi vagy fehértemplomi katonai zenekar fog közmunkálni. És hogy e tüzes katonás zenét, még tüzezebb tánc kövesse tüzijáték rendezése is elhatározottatott. A rendezőség ernyedetlen buzgalommal oda törekedik, hogy minél élvezetesebb estét nyújtson a tisztelt közönségnek. Az érdeklődés eddig nagyon élénken mutatkozik és reménylünk

düli vasárnap élvezhető szellemi élvezettől? Korántsem. Akkor tehát kedves szellembarátom fogd elő a kalamárist még porzót s recsegtesd félig levágot száru pennádat azon a türelmes papíron, vesd rá szellemi produktumaidat, s állj ki a sikra, vagy jobban mondva, heti lapod homlokára mondván: elégedjen meg a tisztelt közönség az egyszer, mert a princípális néhány hétre elutazott.

Eltelve tehát az életbölcesség ilyenmü szikrával, folytatom tehát lelkiismeretbeli kötelességem, a midőn kissé föltekintve papíromról meggyőződöm arról hogy egy kis szellőske félrebillenté kissé ablakom függönyét, s a keletkezett résen át egy czingár nap-sugár toladodik be, hogy szemtelenül felülvizsgálja a papíromra vetetteket. — De erre elfogy már türelmem felugrom székemről, kalapot, botot kezembe véve rohanok ki az utcára.

Hiszzen már úgy is hat óra; élvezzük a hanyatló nap növekedő kellemességeit: kalamáris még porzó pedig pihenjenek, s ha lelküket a tüzes nyelvek tehetetlenségének engede Imeskedve kiadják, térjenek nyugalomra s aludják át nyári álmukat — gondolom magamban.

Igen ám — mondja ismét a lelkiismeret — a heti lapnak vasárnap meg kell lennie, ma pedig csütörtök a szerkesztő pedig nem mutatkozik hajlandónak az elnapolás elfogadására. Majd — majd felelek ismét lelki nyugalommal, talán csak elvégzem isten és Jó-kai segédelmével; s ezzel folytatom utam a hőmpolygót-hatalmas porfellegeken át a melyek telt torokkal lehelik rám csupa megbizásból a forróságot, hogy

is, hogy a publicum, részvétellel fogja viszonzni a fiatal egyesület felvirágzására célzott, rendezőség buzgalmát.

A vigalomra szóló meghívók már szétküldettek. És azok, kik tévedésből nem kapták kezükhez, sziveskedjenek a rendező bizottságnál e végett szót emelni. Beléptijegyek a főbb kereskedésekben kaphatók. Családjegy két forint személyjegy egy forint.

* **A versetzi országos vásár** augusztus hó első három napjaiban lesz megtartva.

* **Jutalomjáték.** Városunkban időző német színtársulat kedvelt tagja Frühling ur, f. h. 29-én tartja jutalomjátékát. Színre kerül: A szép molnár né operette két felvonásban. A teljes zenekart, mely ekkor játszani fog Franek Karnagy úr a szép ügy iránti szeretetből személyesen fogja vezényelni. Az operettet követi „A cigány“ életkép 1 felv. ban. A címszerepet Rechnitzer úr volt szívélves elvállalni, s mi valóban örömmel nézünk az őt felé, hol ujjolag lesz alkalmunk szép játékában gyönyörködni. Tekintve közönségünk szeretetét az operettéhez s tekintve hogy Rechnitzer úr játékát mindig gyönyörrel nézi, nagy számú közönségre számíthat a jutalmazandó.

* **A hideg fürdőben** egy idegen uri ember, alkalmasint kereskedelmi utazó, uszás közben görcsöket kapván viz alá merült. A feldokolót, kit a félelem egészen ájultta tett, Erben huszár kapitány és Jankovics Szilárd urak mentették ki.

* **A fűpapírról.** A hazai és külföldi napilapok, valamint szaklapok is egy időben sokat foglalkoztak a fűpapír találmányával és nagyban kiemelték annak lényegét és azon szerepét, melyet ipar kereskedelem és nemzetgazdasági szempontból hivatva van játszani. — Hogy ma mi is ezen találmánnyal foglalkozunk, abban leli magyarázatát, hogy a feltaláló Seyler Adolf úr mérnök városunkban van jelenleg mint az árvízmentesítő társulat mérnöke. Nevezett úr be is mutatott ily fűpapírt, melyet persze csak laikus itélettel, nagyon szép és jónak találtunk. Előadta továbbá Seyler úr, hogy ő már ennek előtti 8 évvel nyert e találmányára kiváltságot az osztrák-magyar monarchia, és az északamerikai egyesült államok területén, hogy fűből és nyersnádából mindennemű papírt gyarthasson illetve, azon papír anyag előállítására, mely helyettesítse az eddigi rongy anyagot.

Országunk nagy mennyiségben megtermi azon anyagot, melye találmányhoz szükséges, és képes volna százakra menő papírgyárakat nyersanyaggal ellátni; így egy hektár fű avagy nyersnád 3000 kilogramm papírt szolgál. Tehát az elkészült papír ép oly olcsó mint amennyiben az előkészített papírhoz, szükséges rongy kerülne. A nyert anyag könnyen szállítható és olcsó díj mellett, a mennyiben nem nagy térfogato és mégis nagyon könnyű. Ily anyagból a papirkészítés egészség szempontjából is előnyös. A behozott rongyokban gyakran ragályos betegségek és járvány fészke van, melyek ez uton terjednek és pusztítanak.

Nemzetgazdasági szempontból is méltatást érdemel e találmány, és különösen honunkat és közvetve vidékünket, hol ezekre rugó hold fekszik parlagon, és bőven termi e találmány anyagát,

necsak ruhámat tegyék tönkre, de még testem és lelkem is tehetetlenné tegyék a további munkálkodásra azon rövid idő alatt, míg elérek egy nyilvános kertecskét, a hol egy pohár nyári ital mellett szintén miniatúrban élvezhessem a kirándulás kellemes voltát. De ha soha életemben nem voltam jó, ma az egyszer még is csak eltaláltam hogy eső lesz, mert ime az ég lassankint beborul, a madárkák csacska fecsegése, mindjobban veszt élénkségéből, a vendégek, kik talán szintén — sőt minden bizonynyal — a nap hevétől kerestek itt menedéket, lassankint elszélednek; én magam pedig csupa együgyűségemben csak akkor veszem észre félig kiürített sörös pohár mellett a helyzet állapotát, midőn két jambor hajadon sikoltozva s ruháikat kapkodva rohannak el előttem menhelyt keresendő. Elfog ekkor az udvariasság érzete, fölakarom ajánlani esőernyőmet, de mire csak számát is kinyitom, távol már a két tündér. Meggondolom ekkor az állapot lényegét s köszönöm a fatum ilyenmü elrendezését mert most eszembe jut, hogy ha odakinnálom esőernyőm még jó ki is nevetethetem — hiszen esőernyőmet otthon hagytam. Mi tévő legyek? Bevárom az eső elmúltát, sietek haza, hogy a szerkesztőt megnyugtassam, ki eddig tudom már a legszebb kívánalmakkal halmozott el hogy otthon nem talált.

Tehát újjolag csak a kalamáris még a porzó felelősek; hogyne, midőn folyton e végzeteljes felírás rémlik agyamban: vasárnap meg kell jeleni a lapnak, ma pedig már csütörtök.

—O—O.

és pedig mily hasznosan és célszerűen lehetne ezen területet kiaknázni.

Meg van a mód van anyag is de hiányzik a kivételhez a — töke. Ha esetleg találkoznék vállalkozó, szivesen szegődik mellé a feltaláló.

* **A járványorvosok alkalmazása** ügyében a belügyminiszter a következő körrendeletet intézte a törvényhatóságokhoz:

„Hogy azon nem remélt esetre, ha a Franciaország déli részében kiütött járványos kolera hazánkba is eljutna, az ország lakossága a kellő orvosi segélyben részesülhessen, s az orvosi személyzetben hiány ne legyen, különösen pedig, hogy oly esetekben, midőn valamely törvényhatóság a fenforgó szűkség szerint általa kirendelendő járványorvosokat, hatósága területén s vidékén nyerni képes nem lenne, ilyenek oda azonnal innét kiküldhetők legyenek: intézkedtem az iránt, hogy azon orvosok, a kik a kolera alkalmból járványorvosok gyanánt alkalmaztatni hajlandók, a belügyminiszterium közegészségi ügyosztályában már most jegyzékbe vétessenek. Ily kolera-orvosul okleveles orvosok, sőt szűkség esetében szigorlok és az orvosi tanfolyamot végzett növendékek is lesznek alkalmazhatók. Az alkalmazott járvány-orvosok közül az orvostudorok, az oda s vizsautazási költség megtérítésén kívül, napi 6 forintot, sebészek és szigorlok pedig, ugyszintén a végzett növendékek az uti költségen kívül 4 forint díjat fognak nyerni. Mint-hogy pedig a szigorlok és végzett orvosnövendékek a jelenlegi szünidők alatt legnagyobb részt otthon tartózkodnak; ennél fogva azok a tisztí főorvos közbenjöttével mielőbb felhivandók, hogy azon esetre, ha a kolera tartamára, járványorvosi minőségben kiküldetni hajlandók, magukat haladéktalanul jegyeztessék be s ezen jegyzék hozzánk mielőbb felterjesztendő.“

* **A phylloxera** mult évi állásáról a következő jelentést teszi közzé a földmiv. ministerium: A pancsovai fertőzés szintén széles arányokban növekedett, úgy, hogy ott a rovar ez idő szerint nemcsak Pancsován a nagy terjedelmű szőlőt támadta meg, melyeket részben tönkre is tett, hanem még négy más szomszéd község határába is befészkelte magát. Ebben az infectio-esoportban, noha az csak öt község határába terjed, a phylloxera-lepett terület az 1000 hektárt jóval meghaladja, a melynek legalább egynegyed részén a szőlőmivelés már megszűnt. Szerencse, hogy a bortermeles Pancsova vidékén nem bír elsőrangú fontossággal és hogy az ottani elpusztult szőlőterületeket előnyösen lehet másféle mívelési módra is felhasználni. Nagyobb kárt okoz azonban a phylloxera a szomszéd Temes megyében, a hol a jövedelmező bortermelessel bíró Versecz és Fehértemplom városok egy-egy nagyobb fertőzés középpontjait képezik. Versecen és három szomszéd községben már körülbelül 235 ha. szőlő van ellepve; Fehértemplom és a szomszéd Vöröstemplom szőlőiből pedig 63 ha. van megtámadva.

Értesítés.

A magyar király állami reál-gymnásium részéről, a jövő tanévet illetőleg.

A pancsovai állami főreáliskola a nagymélt. vallás- és közoktatás-ügyi m. k. miniszteriumnak egyes elhatározásából fokozatosan főgymnasiummá fogván átalakíttatni: a jövő 1884/5. tanévvel a gymnasiuni IV. osztály is megnyílik, a reáliskolai 4 alsó osztály pedig megszűnik.

A tanulók felvétele az 1884/5. tanévre f. é. augusztus 29. 30. és 31-én fog eszközöltetni délelőtti 8—12-ig az igazgatósági irodában. — A javító- és pótló-, valamint a felső osztályokat illető felvételi-vizsgálatok aug. 28-án délelőtt és délután, a felvételi vizsgálatok az I. osztály elenteközökre nézve 29. 30. 31-én délután végre a magánvizsgálatok szintén aug. 29. 30. 31-én délután fognak megtartatni.

Az 1883. évi XXX. tcz. 10. §-a szerint az I. osztályba csak oly tanulók vétetnek fel, kik életük 9. évét már betöltötték. — és arról, hogy a népiskola 4 alsó osztályát jó sikerrel végezték, nyilvános népiskolától nyert bizonyítványt mutatnak elő, vagy felvételi vizsgálaton igazolják, hogy haoláló mérvű képzettséggel bírnak.

A keresztlevelet, illetőleg hiteles születési bizonyítványt a felvétélre nemcsak az I. osztályba lépő tanulók kötelesek okvetlenül magukkal hozni,

hanem azok is, kik idegen intézetből jelentkeznek a felsőbb osztályok valamelyikébe.

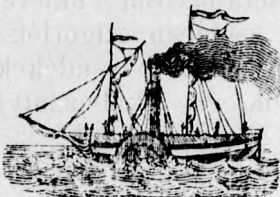
Azon tanulók, kik polgári iskolából gymnasiumba, vagy realiskolába akarnak menni, kötelesek felvételi vizsgálatot letenni. (1883. XXX. tez. 12. §.). — A felvételi vizsgálat díjmentes.

A felvételre a tanulók szülei egyikével vagy ezek helyettesével kötelesek megjelenni. — Azon szülek, vagy gyámok, kik nem laknak helyben, gyermekök felvételekor már alkalmas helyettest tartoznak bemutatni, kire a házi felügyeletés nevelésre nézve kötelességeiket és jogukat átruházzák, hogy a gondviselésére bízott tanulót illetőleg az igazgatóság értesítését elfogadhassa.

Az I. osztályba lépő általában a más tanintézetekből jelentkező tanuló felvételi díja 2 ft. 10 kr.; — ezenkívül a felvételnél minden tanuló az ifjúsági könyvtár gyarapítására 1 fitot, az évi értesítőért szintén 1 fitot, (37. 778 sz. minis. ren. dele) tartozik fizetni.

A tandíj félevenkint 9 ft., mely összeg a felvételkor, legkésőbb pedig szept. végeig. — a II. félévit illetőleg pedig 1885. január végeig fizetendő le. 3—3

* **A helyi hajók menendje** Páncsováról indul reggeli 8, déli 12 és esti 6 órakor Zimonyból 6, déli 10¹/₂ és délután 3¹/₂ órakor

Délmagyarország iparosaihoz.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara, a kamarai kerület iparának előmozdítása érdekében elhatározta, hogy tanulmányi utazást fog rendezni Szerbiába, Romániába és Bulgáriába, mely célra 500 fitnyi összeget szavazott meg a kamarai pénztárból. Ezen utazásban a szükséges nyelvismertekkel bíró és lehetőleg a nevezett tartományok helyi viszonyaival legalább némileg ismerős 2 vagy 3 kerületbeli iparos vehet részt, kiknek a kamaránál f. évi augusztus hó 1-ig jelentkezniük és az utazást ugyan- csak f. évi augusztus hó folyamán megkezdniük kellend. Az e célból kiküldöttek feladata lesz, tájékozást szerezni az iránt, hogy mely ipari cikkek, mily viszonyok közt és mily alakban volnának a kamarai kerületből a dunai tartományokba kivihetők, mely árak volnának azokért a fogyasztás helyén elérhetők; tóábbá milyenek a külföldi hasonló vagy ugyanazonnemű cikkek, mily alakban és mintákban kívánatnak az illető cikkek a dunai tartományokbeli fogyasztók által és hogyan alakulnak a versenyző külföld (Ausztriát beleértve) árai a helyszínén ezen cikkekre nézve.

Az utazás eredményéről a kamarához beható jelentés lesz teendő, melynek közzétételéből a kamarai kerület iparosai a szükséges tájékozást és felvilágosítást szerezhessek meg maguknak.

Az evégből jelentkező iparosok közül a kamara megfelelően választ és az ekként kiválasztottaknak a szükséges utasításokat és igazolásokat valamint a fentebb említett 500 fitnyi összeget ki fogja szolgáltatni.

A kamara egyuttal a szab. oszt. magyar államvaspálya, valamint a dunagőzhajózási társulat igazgatóságához is fordult, hogy a kiküldöttek részére mérsékelt esetleg szabad menetjegyeket eszközöljön ki.

Felhivának emélfogva a kamarai kerület, vagyis Temes, Torontál és Krassó-Szörény megyék, valamint Temesvár, Versecz és Pancsova sz. kir. városok iparosai, kik ezen utazásban részt venni szándékoznak, hogy ezen szándékukat a temesvári kereskedelmi és iparkamara elnökségéhez f. évi augusztus hó 1-ig írásban jelentésükbe.

Egyuttal felhivának a kamarai kerület mind azon iparosai, kik oly cikkek készítenek, melyeknek kivitele a dunai tartományokba remélhető, hogy pontos árjegyzékeiket és esetleg árumintáit

katis legkésőbb f. évi augusztus hó 10-ig a temesvári keresk. és iparkamarához küldjék be, hogy azokat a kiküldötteknek átadni lehessen.

Az ezen ügyre vonatkozó netáni tudakozódásokra a kamarai iroda szívesen szolgál felvilágosítással.

Temesvárott, 1884. július hó 11.

A kamarai elnökség.

IRODALOM.

Az „Ország-Világ”, 23. száma szokott érdekes tartalommal jelent meg. P. Szathmáry Károly kedvelt regényírónk Havasok királynéja című regénye lebilincseli az olvasó figyelmét. Dalmady Győző szép költeménye A mai asszonyok, nagy hatású, Molnár György „Kis honvéd”, czimmel egy esomó rajzot írt a 48-iki időről. Az orról Szakács Lajos szellemesen értekezik. A bécsi műtárlatról Kaposi Béla, a hét történetéről Erdélyi Gyula írt tárczát. Frankenburg Adolf arczképét hozza a jól szerkesztett lap, mely valóban megérdemli a sajtótól, hogy ne a szokásos hétköznapi módon szóljon róla, hanem méltassa ugy, a mint megérdemli. Ebben a számban is két új rovatot találunk, mely azt mutatja, hogy a szerkesztőség mindent elkövet a közönség igényeinek kielégítésére. Öreg és ifju egyaránt élvezheti, pírulás nélkül olvashatja Nem is csoda, ha olyan diszerét szerkesztője van, mint Degré Alajos.

„A Quarnero, Fiume és Abbazia”, írta dr. Kenedi Géza (Légrády-testvére díszes nyomása képekkel és térképekkel). A hírlapirodalomban előnyösen ismert nevű szerző a magyar tengeremlék és a közeli vidékek érdekes leírását nyújtja itt, saját tapasztalata és tanulmányai alapján. Kiterjeszkedik a Quarnero egész öblére s nemcsak a vidékek természeti, néprajzi és művelődési viszonyait ismerteti, hanem vonzónan írja meg az odautazás alatt nyert benyomásokat. Ismerteti a tengert és sajtáságait, állatországát, a halászatot és hajózást, a nép életét, szokásait, foglalkozását. Fiumének különösen teljes leírását nyújtja hajózási, kereskedelmi tekintetben egyaránt, s várolja történetét is és hosszasan, tüzetesen foglalkozik az abbaziai fürdővel. Célja — nymond — az volt, hogy mindenkit tájékoztasson az országban a quarneroi részek kiaknázatlan kincsei felől s egy egész kötetet át, a mennyire tőle telik, élvezetesen magyarázza a bemohosodott hagyományt: „Tengerre magyar!”, Másik czélje az, hogy vezetője, utitársa és hasznos szórakoztatója legyen azoknak is, a kik nyaranta Fiume és kedves tengeröble felé tartanak, gyógyulásra, tüdülésre vagy tanulásra —

— **Két magyar diplomata a tizenhetedik századból.** közli Salamon Ferencz, új kiadásban közrehozta Ráth Mór. Jeles történetírónk Toldalagi Minály és Tássy Gáspár működését ismerteti e vaskos kötetben e két magyar diplomatiét, kik Bethlen Gábor alatt az 1627-iki szőnyi béke idejében szolgáltak. Salamon Erdélynek akkori időszakát, a békét megelőzőt eseményeket (?) írja le, közlve Toldalagi követési naplóját és jelentéseit, Tassi bulai követségéről szóló jelentéseit, és az 1606-tól 1627-ig a törökkel kötött békeszerződések szövegeit. A már régebben írott mű ez új és díszes kiadásának ára 1 ft 40 kr.

ASzázadok. a magyar történelmi társulatnak e nagy tudományos sággal szerkesztett és

írott folyóiratának júliusi füzeté a következő tartalommal jelent meg: Az 1863-diki hadviselés és irodalma I. közl. írta Szalay József. Egg XVI-ik századi codex historiás éneke. I közl. írta Széll Farkas. Buda visszavételének emlékérméi I. közl. írta Tergina Gyula. Különfélék: Érdekes epizod Buda 1686-iki vivásának történetéből. írta Thaly Kálmán. Ki velt Gyul-Baba? írta Némethy Lajos. Történelmi irodalom; A békésvarmegyei rég. és művelődéstörténe mi társulat évkönyve 1882/3-ra. Szerkeszti Zsilinszky Mihály; ismerteti k—s. A hunyadmegyei tört. és rég. társaság évkönyve 1882—83-ra. Szerkeszti Kun Róbert. ismerteti Sz. S. La Vie d'un patricien de Venise au XVI. siècle. par Charles Yriarte. Ism. Deák Farkas. — Tárca: M. Történelmi társulat. — Vidéki társulatok. — Válsz Kanera Kabosnak a 'zsombolyi főesperesség stb. kérdésében II. és befejező közl. Balássy Ferencztől. — Folyóiratok szemléje. — Történelmi repertorium. —

HIRDETÉSEK.

5235 szám.
tlkvi 1884.

Arverési hirdetmény.

A pancsovai kir. törvényszék mint te-lekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Zsitkovszky József, pancsovai ügyvéd mint a Boskovics Constantin, és Dobrisics György-féle csödtömeg perügylejének kérelmére a pancsovai kir. tszék területén Pancsovai városában fekvő a pancsovai 723 sz. tlkvbén A + 2 rend és 4767. hrsz. 1 hold 4□-öl szőlőre 525 ft. kikialtási árban a végrehajtási jogszabályzat a bírói árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1884 évi August hó 9-én d. e. 9 órakor ezen törvényszék tlkvi irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 52 ft. 50 kr. készpénz, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi November 1-én 3333 sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, a vagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított osztályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Pancsován a kir. törvényszéknek 1881 Május hó 20-án tartott tlkvi üléséből.

Lemberger,
jegyző.

Popovics,
h. elnök.

Az egyesült gazdasági gépgyárak

ezelőtt

EPPEL és BUXBAUM

Angsburg, S nthofen, Wels-ben

es

Bécs II. Praterstrasse 50

ajánlják elismert kitünő minőségű gyártmányaikat mint:

Mindenféle **járgány** fekvő, oszlopos, szállítható **közzvetítők** szijkerékkel, homlok- vagy kúp-kerekekkel.

Közzvetítők vas- és fállványon.

Járgányeszlők szalmarázóval és rostával.

Tisztító eszlógépek járgány hajtásra.

Gőz-eszlógépek szeges- és sínés dolbal.

Gőzmozgonyok fekvő- és álló kazánal.

Szecsavágók (Bentall), kukorica morzsolók, daráló malmok, répvágók, sor- és szórva-vetőgépek, Tigris szénagyújtók, Perry szénaforgatók, Baker és Baker-féle rosták, Triurók, szivattyúk, stb. stb. legjobb és tartós kiállításban jutányos árak mellett.

Catalogusok és árjegyzékek ingyen és bérmentve.
Közzvetítőknek jutalék.